

Ve znamení „jadis“...

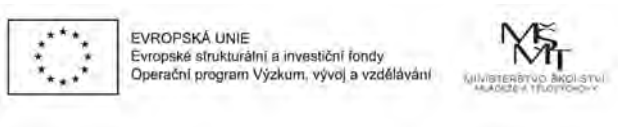
**Vzájemná korespondence
Jana Zahradníčka a Františka Hrubína
z let 1937–1950**

Edičně připravili Jan Wiendl a Zdena Wiendlová

Pistorius & Olšanská
Příbram 2018

Tato práce vznikla za podpory projektu Kreativita a adaptabilita jako předpoklad úspěchu Evropy v propojeném světě reg. č.: CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_019/0000734 financovaného z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

The work was supported from European Regional Development Fund-Project „Creativity and Adaptability as Conditions of the Success of Europe in an Interrelated World“ (No. CZ.02.1.01/0.0/0.0/16_019/0000734).

Ediční a redakční zpracování knihy vzniklo v rámci rozvojového programu Univerzity Karlovy Progres Q12 Literatura a performativita.

Knihla byla redakčně a vydavatelsky připravena v rámci semináře Nakladatelská praxe na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze a vydána s laskavou finanční podporou stipendijního fondu Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a s přispěním Ministerstva kultury ČR.

Recenzoval doc. PhDr. Jiří Brabec, CSc.

© František Hrubín, dědicové, 2018

© Jan Zahradníček, dědicové, 2018

Editors © Jan Wiendl, Zdena Wiendlová, 2018

ISBN 978-80-7579-029-3

To už budeme s Janem Zahradníčkem přáteli: přijede za ním maminka z daleké moravské vsi, ve svátečním šátku na šedivých vlasech, s úsměvem jako ze starodávné pohádky. Půjdeme s ní na svačinu do kavárny a oba se budeme stydět: z koutů kavárny, tak strašidelné v dopoledním jarním slunci, šklebí se na nás přízraky, které jsme vyvolali za pustých večerů; ale za chvíli se budeme cítit v bezpečí, stařencino gesto, s jakým si upracovanou rukou láme sladký rohlík, je vymýtilo. Siroba, kterou zvlášť on tak pocituje, se mu svezí z hrudi a zaleze někam do škvíry jako ropucha: na jeho tváři se rozlije mír v blaženém úsměvu, jaký bylo vídat za našeho dětství u pasáčeků, když se opřeli o kamna a pod nohama jim šustila sláma nastlaná ve světnici. To už budeme přáteli: budu za ním často putovat z Lešan do Slap. Bude to po bludných pražských rocích období plné tvého jasu, slunce, které

*... nepohrdneš a pijáka hrdlem
ve víně stékáš a kasemat mříží
pro oči vězňů se pokorně drobiš
ovšak studánkám a skřivanům dáváš se celé.*

Cestou přes lesy k Vltavě na Královskou si budu na zarostlých pěšinách ve stráních obrácených k červencovému slunci hrát odhrnovačky na foukací harmoniku a v prudké chůzi šlehat na zem před sebe prutem a dávat výstrahu zmijím a štírům. A také si budu říkat verše, za tu čtyřhodinovou cestu si přeříkám kdeco, od Sovy a Hlaváčka až k básníkovi, na kterého se tak těším: až uhrátý a unavený dorazím, sedneme si do dolejší slapské hospody

*a nepůjdeme spát, dokud listím lip neproletí netopýr s večernicí
na korunce, dokud se s námi náves nepřevrhne do hvězd.
A potom padneme do peřin ve veliké a prázdné světnici ve škole
za oteckého domlouvání řídicího Frynty: Tiše, kluci! Ale nakonec
ho strhneme k tomu, že si s námi ten předobry přítel ještě zazpívá;
chvílemi ustanem a budeme naslouchat, zdali jsme nevzbudili
Fryntovy děti (paní už nám vaří kávu!), a pak znovu tiše spustíme
některou z jeho zamilovaných písniček. „Z chudičkových radostí žije
básník,“ říká Zahradníčkův Hölderlin. Jsou to však jeho klenoty.
To bude ještě v nesmírné dálce doba lun mrtvých, kdy nebudou
kukačky, louky a jilmy a kdy básník bude bloudit pouští, na níž
nebude nic, co by se podobalo hospodě nebo lidskému
obydlí.*

František Hrubín: Lásky (1967)

1937

H1

Dopis; Praha, 3. května 1937; bez obálky, rozměr dopisního papíru v: 170 mm / š: 120 mm, dvě popsané stránky přeloženého formátu, psáno černou tuší.

Milý příteli!

Prosím Tě, nezlob se na mě pro tu divokou scénu, kterou jsme sehráli s Vilémem.¹ Těšil jsem se, jak si krásně popovídáme, ale dopadlo to špatně. Začalo to Fridolinkou² a skončilo to nádherným uppercoatem,³ odborně vedeným na mou křehkou čelist. Nejlepší bude, přijdu-li příště sám. Ale pochybuji, že bych u vás byl po tom všem vítán! Dneska se stydím (nejen za sebe!), ale mohl jsem vědět dřív, že toho tolik nesnesu. Frynta⁴ se na mě snad taky zlobí a nejvíc asi Čep⁵ pro ty pitomé řeči Vítovy.⁶ Ale věř mi, já za to nemohu a ještě jednou Vás prosím, abyste se na mě nehněvali a zapomněli na to!

Posílám Vám taky na ukázkou fotografie, jimiž jsem se Vás zmocnil. Pošlu Vám zvětšené. S Vilémem jsme se přirozeně hned smířili, ačkoli mi ještě jednu dal v autu. Ale já dost snesu! A potom: Měl pravdu a měl mi jich dát víc!

Srdečně vás všechny pozdravuji!

Tvůj Franta Hr.

Slapy, 2. polovina 30. let, zleva František Hrubín, Jan Čep, Anna Obrtelová, Emanuel Frynta, Vilém Opatrný, Jan Zahradníček.

Z1

Dopis; Ve Slapech, 11. května 1937; bez obálky, rozměr dopisního papíru v: 298 mm / š: 209 mm, dvě popsané stránky jednoho listu, psáno černou tuší.

Milý Frantíku,

především díky za dopis a za ty obrázky. Ty děti se Ti moc povedly, poslal jsem je hned Fučíkům, ale nezapomeň na mne s těmi zvětšenými! Potom Ti mám vyřídit od svých compagnonů a také sám od sebe, abys neměl vůbec žádné rozpaky stran těch nočních výjevů. Mohl bych napsat: vrať se, vše odpuštěno, kdybychom Ti měli vůbec co odpouštět. Ale my jsme se tomu hned druhý den smáli a také Čep se smál a to s tím Vítem nebral nijak tragicky. Druhý den jsme měli jen trochu starosti, nestalo-li se Vám něco cestou domů, ale když potom nebylo nic v novinách, uklidnili jsme se.

Ještě jednou Tě uklidňuji, abys měl klidné svědomí, a vzkazuji Ti ode všech, abys brzy přijel, buď sám, nebo jak se Ti to hodí. O svátcích bude Frynta tady a rodina za ním přijede z Prahy. Nebudeš-li mít nic jiného, přijed' a buď ujistěn, že budeš vítán. Budeme všichni tady.

Pozdravuj od nás sebe i ostatní!

Tvůj Jan Z.

Z2

Pohlednice; 28. července 1937; pohlednice šumavské obce Kuschwarda/Kunžvart, poštovní razítko nečitelné, adresa Pan František Hrubín, Praha I, Mariánské náměstí, městská knihovna, psáno tužkou.

Milý Františku,

srdečně Tě pozdravuji ze Šumavy.⁷ Vzpomínám si na Tebe, co děláš v tom Babyloně,⁸ a přeji Ti hodně síly a pomoci. Tvůj J. Z.

Z3

Pohlednice; 28. července 1937; pohlednice šumavské obce Kuschwarda/Kunžvart, poštovní razítko s datem 29.VII.37, adresa Pan František Hrubín, Praha I, Mariánské náměstí, městská knihovna, psáno tužkou.

Srdečný pozdrav a mnoho básní přeje

Tvůj J. Z.

Milý Františku, doufejme, že nejsi zamilován trpně a dlouho (4 m) a že se Ti podaří po 1. srpnu dodat ty verše.⁹ Těším se na Tebe.

Beda Fučík,¹⁰ Jitka Fučíková¹¹

H2

Dopis; Praha, 3. srpna 1937; bez obálky, rozměr dopisního papíru v: 225 mm / š: 170 mm, dvě popsané stránky přeloženého formátu, psáno černou tuší.

Milý Jene!

Děkuji Ti za lístek ze Šumavy. Byl jsem překvapen, že jsi [se] ocitl tak daleko. Závidím Ti, že máš tolik volnosti, já už měsíc vadnu v ouřadě.¹² Včera jsem odevzdal v Melantrichu svou chudou žeň.¹³ Sešel jsem se tam s Vyskočilem¹⁴ a jeli jsme s Fučkem do Slap. Moc jsme na Tebe a na Čepa vzpomínali u Neužilů,¹⁵ kde nám vařili námořnický grog, a krásný východ slunce jsme obdivovali z terasy nádherné vily p. dr. Biskupa. Spali jsme celý den a večer jsme se vrátili do Prahy s pocitem jisté únavy, s hořkostí v ústech a já k tomu ještě se srdcem trochu sevřeným.

Představ si, že v pátek jsem byl v Moravěnce.¹⁶ Ale zachoval jsem se tam nespolečensky a Halas¹⁷ a Bidlo¹⁸ mě dali vyhodit p. vrchním. Tak už tam zase dlouho, nebo raději nikdy nepůjdu. Jinak je to stejné: Někdy jdu někam s Obrtelovými nebo s Hofmeisterem,¹⁹ ale nejraději bych se sešel s Tebou, už jsem si dlouho s nikým nepopovídal. Všechno se tu nudí a leccos mě varuje, což se mi dřív nestávalo.

Prosím Tě, moh bys mi poslat Čepovu adresu, rád bych mu poslal pozdrav. Kdybys s ním mluvil, vyříd' mu jej sám a ať nezapomene na naši úmluvu.

Těším se na shledanou.

Tvůj Frant. H.

Jan Čep, František Hrubín a Jan Zahradníček ve slapské restauraci u Neužilů,
2. polovina 30. let.

H3

Dopis; Praha, 22. srpna 1937; bez obálky, rozměr dopisního papíru v: 221 mm / š: 168 mm, tři popsané číslované listy, psáno černou tuší.

Milý Jeníku!

Když jsem dostal Tvůj dopis, zrovna jsem čet podruhé Velký pátek v městě.²⁰ Jak jsem bídny a lehkomyšlný: už jsem udělal druhou korekturu! Toť troufalost! Číst už to nemohu a spálit taky ne. Rýmy, po výtce melantrišskými – duní, novoluní, se snažím zachránit, co se dá.

Teď jsem zrovna přijel z Lešan,²¹ kam jezdím každou neděli. Ve vlaku jsem přečetl nové Demlovy Šlépěje.²² Myslím, že někdy je jednak špatně informován, jednak že plivá na všechny strany, aniž by mířil (to sám říká: Plivám nejen ústy, ale celou pokožkou). Ale tam, kde se dostává až na dřev společnost a národa, tam má stokrát pravdu, i když to dnes někde zní groteskně. Ať je ještě dlouho živ, ať toho ještě hodně napíše, ale ať někdo namlátí populární již Rose Jungové,²³ této jedupanně, z níž nabírá tu sprostotu. (Viz o Durychově paní etc.) A ať necituje ocenění svého díla z pera osvědčeného starokatol. faráře a šaška Voch(-oč)e z Poledního listu!²⁴ Není to krásné, že u Holana Kámen přichází z Madridu do Moskvy?²⁵

Už se nám blíží podzim, chci letos pilně vynechávat kavárny. Už toho bylo dost. Věnceslavu Černému²⁶ povila paní dcerušku jménem Miloslavou. Strnadel²⁷ je v Pyrenejích, Obrtelovi u Springra²⁸ v Golčově Jeníkově, Fryntovi ve Slapech a já v ústřední bibliotéce. – Dnes budu mluvit s Fučíkem. Minulý týden jsme byli v kafe Urban a hezky jsme si popovídali. S nikým jiným tu teď nemluvíme. Vilém²⁹ mě krvavě zranil asi před 3 nedělemi, tož chtěje svou chatrnou schránku ušetřit, vyhýbám se mu zásadně! Ostatně i Vít³⁰ mě všelijak ohrožuje, takže se cítím dost v nebezpečí života. (To je myšleno i morálně.)

Těším se, že se brzy uvidíme, a srdečně Tě zdravím

Tvůj Frantík H.